

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Geschichte der Juden in Kunratitz bei Prag.

Bearbeitet von
Jaroslav Rokycana, Prag.

Z malé farní vesničky uprostřed lesů, jejíž vznik připomíná se již r. 1287 a jejíž kostelík pochází z XIV. stol., vzniklo dnešní malebné městečko. Fara, v husitských dobách zaniklá, byla obnovena r. 1736, kdežto kdysi významný kostelík sv. Jana byl r. 1787 zrušen a časem úplně zničen.

Od r. 1336 držel ves pražský měšťan Velf Frenclín, po něm tu byla rodina Bohuslavců. R. 1407 koupil Kunratice král Václav, jenž tam na návrší v lese počal stavěti (r. 1410) Nový Hrad čili „Wenzelstein“, na němž také r. 1419 zemřel. Potom tu sídlila královna Žofie. R. 1421 byl hrad Pražany zbořen, takže na naše doby jen nepatrné rozvaliny připomínají jeho jméno. — Potom drželi kunratické zboží zápisně od cís. Zikmunda pánové z Rábí r. 1530, Václav Zima z Novosedel, dále r. 1541 Hysrlové z Chodův, r. 1602 Josef Pražan, jenž byl předkem Voříškovských z K. Rod ten byl vystřídán r. 1665 Maximem Malovcem z Malovic, r. 1795 hrabětem Clam-Martinicem, od něhož r. 1801 přešlo alodiální panství, k němuž náležely i dvory Šeberov a Hrnčíře (944 ha) v majetek p. A. Korba z Weidenheimu.

Hojné zprávy o K. jsou v kronikách *Fontes rerum Bohemicarum*, Prameny dějin českých, Jos. Emler, díl IV., Kronika Zbraslavská, Kronika Františka Pražského, Kronika Beneše Krabice z Weitmile a j. Do r. 1921 náležela obec K. do soudního obvodu nulselského v polit. okresu Král. Vinohrad, avšak nařiz. vlády z 19. prosince 1921 (Sb. z. a n. 459) byla obec z tohoto soudního okresu vyloučena a odtud připojena k okresu zbraslavskému.

Žid. obec byla v K. od nepamětných dob! Blízkost Prahy, v jejím žid. městě bylo cizím Židům s velikou obtíží dostati inkolát, způsobila, že žid. osady na vzdálenější jejím okraji (Michle, K., Zbraslav, Libeň a j.) početně dosti rychle rostly. Zvláště významu nabýly v době vyhoštění Židů z Prahy za cís. Marie Terezie, kde se značný jich počet mohl ubytovati přechodně a odtud navštěvovati za dne Prahu. V K. byla — ještě před zákonem cís. Josefa II. — žid. matrika a k ní přináležel veliký katastr obcí. Žid. hřbitov obce K. byl daleko odtud v lesích, v Křížkově Újezdci u Jilového.

Vzdálenější osady žid. pochovávaly své mrtvé do Třebotova u Kosoře, kterýžto hřbitůvek byl z rozkazu Nejv. rady obcí žid. v Čechách katalogisován a popsán v r. 1930 prof. drem Jakobovicem. Z cenné této monografie, která bohdá brzy vyjde nákladem jmenované korporace, uvádím, že nejstarší tam zjištěný náhrobek pochází z r. 1760, že však mnohem starší kameny budou — hluboko v zemi zapadlé. Náhodou je onen nejstarší — z r. 1760 — pro dějiny Židů v Čechách o velké důležitosti, neboť náleží Jakobovi synu Sondel Popper na Smíchově — patrně bratru primátora Židů Wolfa Poppera z Březnice.

Dějiny Židů v Kunraticích u Prahy.

Zpracoval
Jaroslav Rokycana, Praha.

Dojemný je nápis na náhrobku Samuela Ballenbergera, praotce známého českožidovského tiskaře Leopolda Ballenbergera:

„Místo odpočinku zbožného manžela, laskavého otce a učeného rabína Samuela Ballenbergera. Zde je ukryt skvost svého rodu, čest a nádhera Israele, veliký učenec a věhlasný rb, Samuel Ballenberger, syn rb. Jakuba bl. p. z Bamberka (!). Samuel zemřel 6. adaru a byl pochován v úterý dne 7. adaru 5614 (1854). A jeho let bylo 82. Otče! což máme Ti postaviti jen kámen k uctění tvé památky? Jen ten že by měl zvěstovati budoucímu pokolení Tvou dokonalost? Což možno na kameni sděliti budoucím pokolením o Tvém konání a o Tvé moudrosti a obdivuhodné učenosti Tvé a spravedlnosti? Věru! zub času zničí jej záhy a kámen zvětrá, po letech — a kámen tu nebude! Ty však máš nehynoucí pomník na výsostech; tam je zaznamenán prstem Božím na věčnost! Andělé míru obdarují Tebe kruhem slávy. Tvůj duch vznášeti se bude v září nebeské a bude účasten věčných radostí v oblastech života.

Jeho duše budiž spojena se svazky života!“

Abychom si dnes mohli učiniti obraz, kolik Židů z venkova v posledních desetiletích se odstěhovalo do Prahy, nahlédněme jen do „*Statistického popsání okresu Zbraslavského*“ z r. 1879! Tam najdeme v obcích — některých dnes zcela prostých Židů — tento jich počet:

Bojanovice 5, Černolice 22, Černošice 5 Chuchle 5, Čisovice 9, Davle 7, Dobřichovice 51, Hvoznice 25, Jíloviště 4, Klínek 8, Kosoř 14, Kytín 11, Lochovice 11, Lety 11, Lipany 4, Lišna 7, Lochkov 10, Mníšek 61, Modřany 3, Mokropec 14, Radotín 9, Řevnice 8, Skochovice 9, Slivenec 10, Štěchovice 18, Točná 21, Třebetov 5, Voněkly 22, Záběhlce 10, Zbraslav 65.

Užší obvod žid. obce v K. mohl jsem již před r. 1852 přesně určit a to v knize rab. Alb. Kohna „*Die Notabelnversammlung der Israeliten Böhmens*“ (Vídeň 1852). Byl to obvod „*Kreisrabbinatu Karlínského*“, kterýžto úřad zastával tehdy rb. M. Perl, sídlem v Libni:

Kunratice 9 rodin, Hostivař 1 rod., Šeberov 1 rod., Keeg (Kyje) 1 rod., Záběhlce 7 rod., Práče 1 rod., 1 synagoga (v K. nebyl tehdy vlastní rabín).

Blízkost velké Prahy zavinila značný odliv žid. rodin z tohoto obvodu. Ještě r. 1910 bylo: v Kunraticích 13 Židů, v Libuši 7 Židů.

V r. 1921 poklesl tento počet v K. na 4, v Libuši na 1 Žida.

R. 1894 bylo předst. ž. o. K. takto sestavené: Daniel Wiesner v Šeberově, star.; výbor: Ed. Jakerle v Písečnici, Hynek Back v Jesenici, Lazar Jakerle v Kunraticích, Josef Vogel v Libuši, Josef Polák v Šeberově. Učitelem náb. a kt. byl tehdy